

Dosarul nr. 2ra-2517/18

Prima instanță - Judecătoria Cahul (jud. : D. Bosfi)

Instanța de apel - Curtea de Apel Cahul (jud. : V. Movila, N. Veleva, E. Dvurecenschii Evghenii)

DECIZIE

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în următoarea componență:

Președinte, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Chiosa Dmitrii, reprezentat de avocatul Șoitu Vasile,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Chiosa Dmitrii împotriva lui Pavel Anton cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 martie 2018 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost admis apelul declarat de Anton Pavel, casată hotărârea din 04 octombrie 2016 a Judecătoriei Cahul și emisă o hotărâre nouă, prin care cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol,

c o n s t a ț ă :

La 17 septembrie 2015, Chiosa Dmitrii s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Anton Pavel cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică, suportate în alt proces de judecată, în mărime de 75 110 lei și a cheltuielilor de judecare a cauzei în mărime de 14 000 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că la 01 aprilie 2011 Anton Pavel a depus în Judecătoriei Cahul o cerere de chemare în judecată cu privire la apărarea onoarei și demnității cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 3000000 lei și dezmințirea informației difuzate la televiziunea prin cablu ”TV Prut, privitor la acțiunile ilegale de atac raider” întreprinse de Anton Pavel împotriva lui Chiosa Dmitrii, cerere care a fost respinsă integral, iar hotărârea instanțelor judecătorești a devenit definitivă și irevocabilă.

Pe parcursul desfășurării procesului civil pârâtul Chiosa Dmitrii nu a solicitat restituirea cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică, dar s-a folosit de dreptul de a le solicita în perioada termenului prevăzut de art.267 Cod civil.

Pentru apărarea intereselor sale în instanțele de judecată, în acțiunea înaintată de Anton Pavel a suportat cheltuieli de judecată privind asistență juridică în mărime

de 75 110 lei, taxa de stat, precum și cheltuielile de judecată legate de examinarea prezentei cereri.

Reclamantul a solicitat încasarea de la Anton Pavel în beneficiul lui Chiosa Dmitrii a prejudiciului material legat de cheltuielile de judecată în mărime de 75110 lei, încasarea de la Anton Pavel în beneficiul lui Chiosa Dmitrii a taxei de stat și a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cereri de chemare în judecată în mărime de 14000 lei.

Prin hotărârea din 04 octombrie 2016 a Judecătorei Cahul cererea de chemare în judecată depusă de Chiosa Dmitrii a fost admisă parțial.

S-a încasat de Anton Pavel în beneficiul lui Chiosa Dmitrii suma de 50 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul civil la acțiunea depusă de Anton Pavel împotriva lui Chiosa Dmitrii, Societatea cu Răspundere Limitată „Truc-3” și Societatea cu Răspundere Limitată „Cahul Expres” privind încasarea de la Chiosa Dmitrii a prejudiciului moral și obligarea dezmințirii informației.

S-a încasat de la Anton Pavel în beneficiul lui Chiosa Dmitrii suma de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în prezentul proces civil.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 07 octombrie 2016, Anton Pavel a declarat apel împotriva hotărârii din 04 octombrie 2016 a Judecătorei Cahul, solicitând casarea hotărârii menționate și respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Chiosa Dmitrii.

Prin decizia din 22 martie 2018 a Curții de Apel Cahul a fost admis apelul declarat de Anton Pavel.

S-a casat integral hotărârea din 04 octombrie 2016 a Judecătorei Cahul și s-a emis o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de Chiosa Dmitrii împotriva lui Pavel Anton cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, a fost scoasă de pe rol din motiv că reclamantul nu a respectat procedura prealabilă.

La 31 octombrie 2018, Chiosa Dmitrii, reprezentat de avocatul Șoitu Vasile, a declarat recurs împotriva deciziei din 22 martie 2018 a Curții de Apel Cahul solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii din 04 octombrie 2016 a Judecătorei Cahul.

Ca temei de drept recurentul a indicat prevederile art. 432 alin.2) lit. a) b) c) din Codul de procedură civilă.

În motivare, a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată. Scoaterea de pe rol a acțiunii, nu poate fi interpretată ca o respingere a acțiunii, și care nu ar permite părții adverse să solicite încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate într-un alt proces de judecată.

Expunându-și opinia privind necesitatea soluționării prealabile a cauzei pe cale extrajudiciară, instanța de apel, eronat a apreciat circumstanțele acțiunii și a prevederilor legale, reiterând că reclamantul urma să se adreseze cu un preaviz înainte de a înainta acțiunea în instanța de judecată.

Instanța de apel, greșit a apreciat situația de fapt și ca rezultat a încadrat-o în prevederile art.575 alin.1) Cod civil.

Prin referința depusă la 12 decembrie 2018, Anton Pavel a invocat că decizia instanței de apel este legală, iar argumentele invocate în recurs sunt nefondate. Totodată, a indicat că recursul este depus tardiv.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Cahul a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 martie 2018.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recurentul a invocat că copia deciziei instanței de apel, a recepționat-o la 09 septembrie 2018.

Cererea de recurs a fost declarată la 31 octombrie 2018, respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Chiosa Dmitrii, reprezentat de avocatul Șoitu Vasile.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Analizând materialele dosarului, instanța de recurs retine următoarele:

Din actele cauzei civile s-a stabilit că Chiosa Dmitrii s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune împotriva lui Pavel Anton prin care solicită încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul civil, la cererea de chemare în judecată depusă de Anton Pavel împotriva lui Dmitri Chiosa, Societății cu Răspundere Limitată „Truc-3”, Societății cu Răspundere Limitată „Proinfocom” cu privire la apărarea onoarei, demnității și compensarea prejudiciului moral, precum și la cererea reconvențională depusă de Dmitri Chiosa și Societatea cu Răspundere Limitată „Truc-3” împotriva lui Anton Pavel cu privire la compensarea prejudiciului material și moral cauzat.

În urma examinării cauzei, Judecătoria Cahul prin hotărârea din 22 decembrie 2011, a admis parțial acțiunea depusă de Anton Pavel împotriva lui Dmitrii Chiosa,

Societății cu Răspundere Limitată „Truc3”, Societății cu Răspundere Limitată „Proinfocom”.

S-a obligat Dmitrii Chiosa, Societatea cu Răspundere Limitată „Truc-3”, Societatea cu Răspundere Limitată „Proinfocom” să dezmință informațiile în privința lui Anton Pavel, în cel mult 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, prin intermediul unei publicații a ziarului „Cahul Expres”, precum și prin intermediul difuzării unei emisiuni televizate prin rețeaua de cablu televizat al Societății cu Răspundere Limitată „Truc-3”.

S-a dispus încasarea de la Dmitrii Chiosa în beneficiul lui Anton Pavel, a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei, a taxei de stat în sumă de 100 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 7700 lei.

Cererea reconvențională depusă de Dmitrii Chiosa și Societatea cu Răspundere Limitată „Truc-3” împotriva lui Anton Pavel cu privire la compensarea prejudiciului material și moral a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 24 decembrie 2013 a Curții de Apel Cahul, a fost admisă cererea de apel declarată de Dmitrii Chiosa și Societatea cu Răspundere Limitată „Truc-3” cu casarea parțială a hotărârii Judecătoreiei Cahul din 22 decembrie 2011, în partea ce ține de admiterea cererii inițiale depuse de Anton Pavel, iar în această parte fiind dispusă scoaterea cererii de pe rol, din motivul nerespectării procedurii soluționării prealabile a pricinii pe cale extrajudiciară.

În rest, hotărârea Judecătoreiei Cahul din 22 decembrie 2011 a fost menținută fără modificări. S-a încasat din contul Societății cu Răspundere Limitată „Truc-3” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 337,50 lei. S-a încasat de la Dmitrii Chiosa în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1125 lei.

Prin încheierea din 03 septembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Anton Pavel, a fost considerat inadmisibil.

Astfel, prin prisma art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pârâțul Chiosa Dmitrii are dreptul la compensarea cheltuielilor de asistență juridică ce le-a suportat în legătură cu remunerarea serviciilor prestate de avocat.

Conform art.5 alin. (1) din Codul de procedură civilă orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Colegiul reține că potrivit contractului de asistență juridică nr.25 din 31 mai 2011 în cadrul procesului civil menționat supra, pârâțul Chiosa Dmitrii a fost reprezentant în instanță de către avocatul Tostogan Victor.

În susținerile orale, pârâțul Chiosa Dmitrii nu a solicitat instanței încasarea cheltuielilor de judecată, prevăzute de art. 90-98 din Codul de procedură civilă.

S-a adresat instanței, ulterior într-un proces separat prin care solicită încasarea cheltuielilor de asistență juridică, întemeindu-și de drept acțiunea în baza prevederile art. 94-96 din Codul de procedură civilă.

Art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă reglementează că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâțului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Colegiul menționează că constatarea instanței de apel precum că acțiunea înaintată de Chiosa Dmitrii urmează a fi scoasă de pe rol, în temeiul art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă, care prevede că instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere, este greșită.

Respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară constituie o condiție specială a exercitării dreptului la acțiune în justiție, care necesită a fi întrunită doar în anumite cazuri în funcție de natura litigiului.

La caz, raportul juridic dintre părți, nu este un raport încadrat în prevederile art.575 alin.(1) din Codul civil și prin urmare, nu-l obligă pe reclamant să respecte procedura prealabilă.

Contractul de asistență juridică, nu poate fi comparat cu un contract de împrumut, deoarece aceste două contracte după natura lor juridică sunt diferite.

În cazul contractului de asistență juridică se solicită încasarea onorariului avocatului care urmează a fi determinat de rezultatul obținut, precum și de alte criterii privind compensarea de către instanța de judecată a cheltuielilor de asistență juridică.

Colegiul notează că reclamantul a prezentat contractul de asistență juridică încheiat cu avocatul Tostogan Victor, astfel, în mod corespunzător, l-a împuternicit să-i reprezinte interesele în fața instanței.

Prin urmare, contractul de asistență juridică este un contract reglementat prin Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19.07.2002, iar conform art. 63 alin. (5) din Legea cu privire la avocatură, cheltuielile suportate în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice în organele de urmărire penală și instanțele de judecată în cauzele penale, civile și administrative se încasează concomitent cu soluționarea cauzei în fond, fără o procedură litigioasă prealabilă.

În cazul în care parte nu a solicitat în același proces încasarea cheltuielilor de asistență juridică, nu este degrevat de dreptul a înaintat o acțiune separat, iar în acest sens legea nu prevede obligativitatea părții de a respecta procedura prealabilă.

Astfel, în speță stabilirea unei proceduri prealabile obligatorii pentru justițiabil anterior adresării în instanța de judecată constituie o limitare a accesului liber la justiție.

Sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au

importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Colegiul constată că prin decizia din 22 martie 2018, instanța de apel, nu s-a expus asupra fondului cauzei, ci prin aplicarea eronată a art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Chiosa Dmitrii din motiv că reclamantul nu a respectat procedura prealabilă, însă în virtutea caracterului devolutiv al apelului instanța de apel era obligată să se expună pe marginea pretențiilor invocate de reclamant.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de către Chiosa Dmitrii din motiv că acesta nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, nu a examinat și nu s-a expus asupra fondului cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Chiosa Dmitrii, reprezentat de avocatul Șoitu Vasile.

Se casează decizia din 22 martie 2018 a Curții de Apel Cahul, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Chiosa Dmitrii împotriva lui Pavel Anton cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Dumitru Mardari